

УДК 343.8

К. А. Автухов, кандидат юридичних наук, науковий співробітник сектору дослідження проблем кримінально-виконавчого законодавства Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, м. Харків

ЩОДО ЯКОСТІ ПІДЗАКОННИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ГАЛУЗІ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА (НА ПРИКЛАДІ ПРАВИЛ ВНУТРІШНЬОГО РОЗПОРЯДКУ СІЗО)

У науковій статті розглянуто питання якості нормотворчої роботи Міністерства юстиції України на прикладі Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України. Виявлено значні протиріччя зазначених Правил чинному законодавству.

Ключові слова: джерела кримінально-виконавчого права, слідчі ізолятори, Правила внутрішнього розпорядку.

При дослідженні системи джерел кримінально-виконавчого права в науковій літературі велику увагу приділяють значенню та місцю підзаконних нормативно-правових актів. Ученими неодноразово вказувалось, що основним завданням підзаконних нормативно-правових актів є розкриття процедурних положень виконання кримінальних покарань. При цьому не слід допускати випадків установлення додаткових обмежень прав засуджених у таких документах. Однак подібний підхід, що висловлюється науковцями, на жаль, не знаходить свого втілення на практиці. Досліджуючи відомчу правотворчість у сфері кримінально-виконавчого права, такі фахівці, як А. П. Гель, Т. А. Денисова, О. Г. Колб, А. Х. Степанюк, І. С. Яковець відзначають, що непоодинокі випадки, коли чинні підзаконні нормативно-правові акти, крім того, що встановлюють не передбачені законом правообмеження, подекуди вступають у пряму колізію з положеннями Кримінально-виконавчого кодексу України.

Тривалий час основним суб'єктом відомчої нормотворчості в царині кримінально-виконавчої діяльності залишався центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, – Державний департамент України з питань виконання покарань (пізніше створена на його базі Державна пенітенціарна служба України). Однак з прийняттям низки нормативних актів ці повноваження перейшли до Міністерства юстиції України. Метою цієї статті є розгляд питання якості нормотворчої роботи зазначеного міністерства на прикладі прийнятого 18 березня 2013 р. наказу «Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України»¹, що набув чинності 9 квітня 2013 р.

Розпочати пропонуємо з розгляду загальної форми викладу нормативного матеріалу. Так, у п. 1.2 Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – Правила) вказується, що вони обов'язкові для всіх слідчих ізоляторів (далі – СІЗО), *установ виконання покарань, що виконують функції СІЗО, та дільниць СІЗО*, створених на території установ виконання покарань. Із цього приводу слід зауважити про таке: по-перше, згідно з чинним законодавством «*установ виконання покарань, що виконують функції СІЗО*» взагалі не існує. Закон України «Про попереднє ув'язнення» дійсно передбачає: «якщо особи, які відбувають покарання в місцях позбавлення волі чи дисциплінарних батальйонах, притягаються до кримінальної відповідальності за вчинення іншого злочину і щодо них як запобіжний захід обрано тримання під вартою, то вони за постановою особи, яка проводить розслідування, можуть перебувати в дисциплінарному ізоляторі або карцері установи виконання покарань». Проте це положення не свідчить про автоматичне перетворення такої установи на «установу, що виконує функції СІЗО»².

¹ Правила внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0445-13>. – Заголовок з екрана.

² Про попереднє ув'язнення [Електронний ресурс] : Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3352-ХІІ // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>. – Заголовок з екрана.

По-друге, діяльність дільниць СІЗО, створених на території установ виконання покарань, нині врегульована Положенням про дільницю слідчого ізолятора на території виправної колонії, затвердженим наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань від 30 грудня 2003 р. № 280. Виходячи з положень аналізованого наказу Міністерства юстиції України, дія вказаного вище акта з набранням чинності Правилами не скасовується. Проте в наказі 2003 р. також установлюються особливості здійснення нагляду за особами, взятими під варту, та засудженими у дільниці СІЗО; розкриваються питання режиму тримання осіб, які перебувають у дільниці, порядку листування та надання побачень таким особам, їх матеріально-побутового забезпечення та медичного обслуговування тощо. При цьому між Положенням 2003 р. і Правилами 2013 р. існують доволі значні відмінності. У зв'язку з цим виникає запитання: яким же актом потрібно керуватися як адміністрації СІЗО, так й утримуваним особам у разі їх колізії?

Ще одне спірне положення. У п. 1.3 Правил дано таке тлумачення терміна «адміністрація СІЗО»: начальник СІЗО, його заступники або особи, які виконують їх обов'язки. Проте за подібного підходу складається враження, що інший персонал слідчих ізоляторів не має ніяких прав та обов'язків. Приміром, у Правилах далі за текстом указується: «1.4. Діяльність *адміністрації СІЗО* ґрунтується на суворому дотриманні законності та визначається відповідно до положення про СІЗО. Обов'язки *адміністрації СІЗО* визначено ст. 21 Закону України «Про попереднє ув'язнення»». Виникає запитання, чи повинна ґрунтуватися на таких самих засадах діяльність усього іншого персоналу СІЗО? Чи для них суворе дотримання законності не є обов'язковим? Для прикладу можна навести п. 4.2 Правил: «Ув'язнені і засуджені зобов'язані: додержуватися розпорядку дня, встановленого в СІЗО, і *виконувати законні вимоги адміністрації СІЗО*». Таким чином, можемо припустити, що ув'язнені не зобов'язані виконувати вказівок, приміром, начальника відділення чи інших працівників, які не віднесені до адміністрації СІЗО згідно з п. 1.4 Правил. І подібних прикладів за текстом велика кількість. Окрім того, було б вельми цікавим побачити начальника СІЗО або його заступника, що здійснюють таку діяльність, як зни-

щення предметів і речей, що вийшли з ладу внаслідок користування ними (п. 4.6 Правил), або проводять психологічну діагностику особистості (п. 3.12 Правил), повідомляють ув'язненим про підстави та мотиви взяття під варту, роз'яснюють право на оскарження в суді підстав та мотивів взяття під варту, ознайомлюють підпис ув'язнених і засуджених із Правилами поведінки осіб, узятих під варту, та засуджених у слідчих ізоляторах (п. 3.12 Правил) тощо. Адже саме на адміністрацію СІЗО за текстом Правил покладаються ці обов'язки.

Також варто звернути увагу на положення Правил, яке закріплює заборону розміщення на території СІЗО відділень, будь-яких філій, представництв або інших підрозділів юридичної особи або представників фізичної особи – підприємця тощо (п. 1.7). З невідомих причин таке обмеження не торкнулось можливості розміщення в СІЗО звичайних юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, адже в Правилах йде мова лише про підрозділи. Зі змісту Цивільного та Господарського кодексів України випливає, що «юридична особа» та «представництво юридичної особи» – це зовсім різні речі з правової точки зору. Отже, заборона розміщення філій та представництв аж ніяк не означає заборону на розміщення юридичної особи. На підставі цього можна зробити висновок про можливість утворення, розміщення та функціонування на території СІЗО інших юридичних осіб чи фізичних осіб – підприємців. Створення на території СІЗО подібних відокремлених від кримінально-виконавчої системи юридичних осіб навряд чи сприятиме підтриманню режиму.

Окремої уваги заслуговує блок зауважень, пов'язаний із невідповідністю положень Правил вимогам чинного законодавства. Згідно із Законом України «Про попереднє ув'язнення» (ст. 2) метою попереднього ув'язнення є запобігання можливому ухиленню особи, взятої під варту, від органів досудового розслідування та суду, перешкоджанню кримінальному провадженню або зайняттю злочинною діяльністю, а також забезпечення виконання вироку та видачі особи (екстрадиції) або її транзитного перевезення.

Саме на досягнення цих цілей й повинна спрямовуватись як діяльність адміністрації СІЗО, так й обмеження, що застосовуються до утримуваних. Режим та умови тримання під вартою у жодно-

му разі не мають бути покаранням для осіб, вина яких ще не встановлена.

Відповідно до ст. 6 зазначеного Закону особи, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення, мають обов'язки і права, установлені законодавством для громадян України, з обмеженнями, що передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами. У Правилах також встановлено: «Ув'язнені і засуджені, які тримаються в СІЗО, користуються всіма правами людини та громадянина, передбаченими Конституцією України, за винятком обмежень, визначених законодавством України і встановлених ухвалою слідчого судді (суду) або вироком суду». Таким чином, права ув'язнених і засуджених у слідчих ізоляторах можуть обмежуватись виключно трьома джерелами: 1) законом; 2) ухвалою слідчого судді (суду); 3) вироком суду. Відомчі нормативні акти у будь-якому разі не можуть обмежувати права ув'язнених.

Незважаючи на це, Правила містять положення, що не лише є невинуватеними з точки зору утиску прав людини, а й суперечать чинному законодавству, зокрема Конституції України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» та іншим законодавчим актам. З метою ознайомлення громадськості з такими випадками наведемо окремі з них.

1. Правила обмежують право на отримання правової допомоги та захист особи. Однією з форм отримання такої допомоги є побачення із захисником. Закон України «Про попереднє ув'язнення» чітко та недвозначно встановлює: «Особа, взята під варту, має право на побачення із захисником наодинці, без обмеження кількості побачень та їх тривалості, у вільний від виконання слідчих дій час» (ст. 12). *Тобто законодавство передбачає лише одне обмеження права на побачення із захисником – проведення слідчих дій.* Правила, у свою чергу, значно обмежують час побачень із захисником, встановлюючи, що вони проводяться не лише у вільний від слідчих дій час, а виключно у години, установлені розпорядком дня. Так у п. 2.3 вказано: «Побачення, передбачені пунктами 2.1 та 2.2 цієї глави, надаються без обмеження їх кількості та тривалості у вільний від виконання слідчих дій чи участі в судових засіданнях час, у години, визначені розпорядком дня СІЗО».

Задля додаткового аргументу слід навести типовий розпорядок дня, наведений у Додатку № 6 до Правил. У ньому передбачається, що слідчі дії та побачення проводяться в період між 9.00 та 18.00 годинами. При цьому Правила забороняють виведення ув'язнених на побачення під час обіду з 12.30 до 14.00: «4.2. Забороняється виведення ув'язнених і засуджених з камер на побачення, а також за викликами під час прийому-здачі чергування (не більше однієї години), прийому їжі (сніданок, обід, вечеря) згідно з розпорядком дня, а також у нічний час (з 22-ї години до 6-ї години)». Таким чином, у разі, якщо слідчі дії «затягнуться» або ув'язнений буде залучений до інших соціально-виховних заходів у СІЗО, включаючи й прийом їжі, він буде позбавлений можливості спілкування із захисником. Також слід мати на увазі, що прийом їжі – це не обов'язок ув'язненого. Це його право згідно із Законом України «Про попереднє ув'язнення» (у той час як забезпечити їх харчуванням – обов'язок адміністрації). Особливістю права є те, що виключно від розсуду особи залежить, чи користуватиметься вона цим правом або ні. Тому заборона ув'язненому використати за власним бажанням час, відведений на харчування, для побачення не є правовою.

2. У ст. 12 Закону України «Про попереднє ув'язнення» передбачено: «Побачення з родичами або іншими особами може надавати взятим під варту адміністрація місця попереднього ув'язнення лише з письмового дозволу слідчого або суду, які здійснюють кримінальне провадження, не менше трьох разів на місяць. Тривалість побачення встановлюється від однієї до чотирьох годин» (ст. 12). Закон не передбачає якихось інших, окрім названих, дозволів або погоджень. Але Правила встановлюють необхідність одержання додаткових дозволів для побачення захисника з ув'язненим: «2.6. Побачення захиснику з ув'язненим або засудженим, який перебуває в закладі охорони здоров'я, надаються з письмового дозволу начальника СІЗО або його заступника».

У Правилах містяться певні дискримінаційні норми, що обмежують хворих ув'язнених, зокрема, в можливості отримання побачень. Так, розділ VII визначає, що «ув'язненим надаються короткострокові побачення з родичами або іншими особами». Однак п. 1.8 цього розділу виключає можливість проведення побачень

ув'язненого, який перебуває в закладах охорони здоров'я, з «іншими особами», окрім близьких родичів.

3. Закон України «Про попереднє ув'язнення» у ст. 12 не передбачає якихось особливих умов проведення побачень для різних категорій ув'язнених. Проте Правила передбачають: «Побачення для ув'язнених, які обвинувачуються у вчиненні *особливо небезпечних злочинів*, або засуджених за ці злочини, а також засуджених до довічного позбавлення волі, у тому числі вироки щодо яких не набрали законної сили, *проводяться в індивідуальному порядку* окремо від інших ув'язнених і засуджених» (п. 1.6 розділу VII Правил).

Відповідно до ст. 12 Кримінального кодексу України злочини поділяються за ступенем тяжкості на злочини невеликої, середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі. Чинне законодавство не виділяє категорію «особливо небезпечні злочини». Введення такого, невідомого законодавству, терміна дає підстави для розсуду адміністрації СІЗО та створює підґрунтя для обмежень прав ув'язнених на побачення з міркувань необхідності його проведення в «індивідуальному порядку». Також жодний нормативний акт не встановлює детальну процедуру подібного «індивідуального порядку», що фактично дає можливість застосовувати додаткові обмеження для реалізації зазначеного права. Отже, п. 1.6 розділу VII Правил не відповідає чинному законодавству та створює підґрунтя для свавільного обмеження та ускладнення реалізації права осіб на спілкування з родичами та іншими особами.

4. При аналізі Правил було виявлено, що вони покладають на ув'язнених обов'язки, не передбачені законом. Так, у ст. 10 Закону України «Про попереднє ув'язнення» визначений перелік обов'язків ув'язнених, утім Правила (п. 4.2 розділу I) значно розширюють цей перелік, зокрема додатково встановлюються такі обов'язки: вставати з ліжок, шикуватися в шеренгу та вітатися при вході в камеру персоналу СІЗО; на вимогу персоналу СІЗО повідомляти своє прізвище, ім'я та по батькові, давати письмові пояснення; дотримуватися тиші, встановлених правил поведінки і чистоти у дворах для прогулянок; під час пересування за межами камери в приміщеннях

і по території СІЗО тримати руки за спиною; після підйому заправляти свої ліжка за єдиним зразком, установленим адміністрацією СІЗО, і здійснювати вологе прибирання приміщення. Зазначені обов'язки не відображені в переліку, закріпленому в Законі.

5. Правила закріплюють: «Передачі приймаються для ув'язнених загальною вагою не більше 50 кг на місяць». Це є грубим порушенням приписів Закону України «Про попереднє ув'язнення», де не вказано жодних обмежень щодо кількості і ваги передач на місяць. Лімітуючи загальну вагу передач, Правила фактично обмежують і їх кількість. Безперечно, закріплення цієї норми в Правилах можна віднести до найбільш значущих проявів утиску прав затриманих, що впроваджуються аналізованими Правилами, адже за умови кризових явищ у кримінально-виконавчій системі, постійного недофінансування СІЗО отримувані передачі для більшості ув'язнених є основним джерелом надходження їжі та предметів першої необхідності. Таку явну суперечність Правил вимогам закону слід негайно усунути.

6. Закон України «Про попереднє ув'язнення» чітко та недвозначно встановлює: «У разі вчинення особою, взятою під варту, нападу чи іншої умисної дії, *що безпосередньо загрожує життю або здоров'ю працівників місця попереднього ув'язнення чи інших осіб*, а також у разі здійснення втечі з-під варти як винятковий захід допускається застосування вогнепальної зброї, *якщо іншими заходами припинити такі дії неможливо*».

У той самий час Правила містять зовсім іншу норму та фактично значно розширюють перелік ситуацій, із настанням яких виникає право застосовувати зброю: «2.13. Зброя застосовується після попереджувального вигуку: “Стій, стрілятиму” і пострілу вгору: (...) при нападі на осіб, зазначених в абзаці другому пункту 2.12 цієї глави, коли *відсутня* безпосередня загроза їх життю».

Це положення Правил не відповідає не лише національному законодавству, а й міжнародним актам, зокрема Основним принципам застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку, прийнятим Восьмим Конгресом ООН у 1990 р. За цим актом, вогнепальна зброя використовується

у виключних випадках і тільки у разі наявності загрози для життя і здоров'я громадян. Посадова особа, яка уповноважена застосовувати силу, вогнепальну зброю, зобов'язана попередити порушника про намір її застосування з наданням достатнього часу для відповідної реакції на це попередження, за винятком випадків групового, збройного нападу, а також під час припинення протиправного діяння, що здійснюється суспільно небезпечним способом¹.

Зазначена норма Правил грубо порушує вимоги ст. 27 Конституції України, за якою ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини.

7. У Законі України «Про попереднє ув'язнення» вказано, що працівники місця попереднього ув'язнення мають право застосовувати наручники для припинення фізичного опору, насильницьких дій, безчинства, подолання протидії законним вимогам адміністрації, якщо інші способи не забезпечили виконання покладених на особу обов'язків. Натомість, згідно з Правилами достатньою підставою для застосування наручників визнається «наявність інформації, що ув'язнені або засуджені *можуть* вчинити втечу чи завдати шкоди оточуючим». Тобто не дії як такі, а лише припущення про таку можливість визнається підставою для використання спеціальних засобів; фактично можливість застосування наручників віддається на розсуд адміністрації.

8. Закон України «Про попереднє ув'язнення» надає ув'язненим право купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком без обмежень письмове приладдя (ст. 9). Проте Правила звужують це право, передбачаючи, що ув'язненим забороняється мати при собі «кольорові ручки та олівці, фарби, копіювальний папір (за винятком простих олівців та ручок чорного, синього або фіолетового кольорів)» (п. 4.5). І хоча у нормативних актах не встановлено визначення категорії «письмове приладдя», однак у наукових джерелах із педагогіки до зазначеного поняття відносять значну кількість різних виробів, у тому числі й кольорові ручки та олівці. Таким чином,

¹ Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку [Електронний ресурс] : Міжнар. док. від 7 верес. 1990 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_334. – Заголовок з екрана.

можна зазначити, що нами виявлено ще один випадок, коли приписами Правил обмежується дія норм, закріплених на рівні Закону, що є неприпустимим.

9. Закон України «Про попереднє ув'язнення» у ст. 15 встановлює, що особи, взяті під варту, *які злісно порушують вимоги режиму*, за мотивованою постановою начальника місця попереднього ув'язнення можуть бути поміщені до карцеру на строк до десяти діб, а неповнолітні – на строк до п'яти діб. Проте в Правилах підставою для застосування названого виду стягнення називається *«грубе порушення вимог режиму»*, що фактично є оціночним поняттям та не визначене у жодному документі. Указаний термін зазначено у Додатку № 26 до Правил, в якому передбачається форма постанови про поміщення ув'язненого до карцеру. У ній указано: *«Ув'язнений допустив грубе порушення встановленого порядку тримання, яке полягає в тому, що...»*.

У дійсності персонал може назвати будь-яке порушення *«грубим»* та застосувати до особи найсуворіший захід впливу. Видається, що має місце розширене тлумачення законодавчих норм, яке зумовлює можливість порушення прав при вчиненні особою порушення, що не є злісним, проте, на думку адміністрації, може бути віднесено до категорії *«грубе»*.

10. Стаття 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення» передбачає, що медичне обслуговування, а також лікувально-профілактична і протиепідемічна робота в місцях попереднього ув'язнення організуються і проводяться відповідно до законодавства про охорону здоров'я.

Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що громадяни забезпечуються *лікарськими засобами та імунобіологічними препаратами* через заклади охорони здоров'я, які мають право на це відповідно до закону¹. Будь-яка речовина або комбінація речовин, що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи

¹ Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс] : Закон України від 19 листоп. 1992 р. № 2801-ХІІ // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/print> 1378544104859083. – Заголовок з екрана.

будь-яка речовина або комбінація речовин, яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу, як це прописано у Законі України «Про лікарські засоби»¹, має назву «лікарські засоби», а не «медичні препарати».

У свою чергу, п. 4.1 Правил встановлює, що ув'язнені і засуджені мають право за висновком лікаря отримувати від родичів (у фабричній, закритій, непошкодженій упаковці) *аналоги* медичних препаратів, призначених для проходження курсу лікування. Отже, у випадку чіткого дотримання вимог зазначеного пункту Правил, незважаючи, що чинні законодавчі акти не визначають цього поняття, засуджені зможуть отримувати лише «аналоги медичних препаратів», а не власне лікарські засоби, які їм необхідні для лікування. У такий спосіб ув'язнені незаконно обмежуються в можливостях захисту свого здоров'я та реалізації права на лікування.

Обмежується право цих осіб на належну медичну допомогу у необхідному обсязі й тим, що Правила «уповноважують» на передачу аналогів медичних препаратів лише рідних, у той час як у Законі України «Про попереднє ув'язнення» не встановлено обмежень щодо кола суб'єктів, від яких такі передачі та посилки можуть надходити. Тому, якщо в особи немає родичів, то навіть «аналогів медичних препаратів» вона не може отримати.

11. Незважаючи на відсутність подібної норми в Законі України «Про попереднє ув'язнення», Правила встановлюють обов'язкову присутність посадових осіб слідчого ізолятора під час прийому медичним персоналом ув'язнених і засуджених (п. 2.2 розділу X). Така практика надає можливість адміністрації СІЗО впливати на рішення медичного персоналу, а також порушує принцип конфіденційності при висловленні діагнозу або наявності хвороби. Якщо таке обмеження викликано необхідністю дотримання безпеки ме-

¹ Про лікарські засоби [Електронний ресурс] : Закон України від 4 квіт. 1996 р. № 123/96-ВР // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80/print> 1378544104859083. – Заголовок з екрана.

дичного персоналу, незрозуміло, чому, у свою чергу, забезпечення безпеки захисника можливе в «умовах, що дозволяють адміністрації СІЗО бачити ув'язненого або засудженого і захисника, але не чути», як це встановлено у п. 2.4 Правил. Дане положення порушує право на конфіденційність при спілкуванні з лікарем.

Провівши аналіз нормативних приписів Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України, можна зробити висновок, що велика кількість положень даного документа входять у колізію з вимогами Конституції та Закону України «Про попереднє ув'язнення». На відміну від зазначеної у преамбулі наказу мети: «удосконалення норм, що регламентують порядок і умови тримання осіб, які тримаються під вартою, і засуджених у слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України», положення цього наказу, навпаки, вносять дисбаланс у систему джерел кримінально-виконавчого права. Упровадження в практику окремих приписів підзаконного акта порушує закріплені у законі права й свободи ув'язнених і засуджених та значно обмежує можливість їх реалізації.

На жаль, слід констатувати, що перехід повноважень із прийняття підзаконних актів у сфері кримінально-виконавчих правовідносин до Міністерства юстиції України не позначився позитивно на якості таких документів, а подекуди навіть погіршив рівень забезпеченості прав осіб порівняно з раніше чинними актами Державного департаменту України з питань виконання покарань. Видається, що важливим напрямом для вирішення цієї проблеми має стати ґрунтовна розробка питання джерел кримінально-виконавчого права взагалі та місця відомчих нормативних актів зокрема.

В научной статье рассмотрены вопросы качества нормотворческой работы Министерства юстиции Украины на примере Правил внутреннего распорядка следственных изоляторов Государственной уголовно-исполнительной службы Украины. Выявлены значительные противоречия указанных Правил действующему законодательству.

The scientific article considers the problem about the grade of the Ministry of Justice's of Ukraine legislative work basic on The Internal Regulations of investigation

insulator of the State Penitentiary Service of Ukraine. There was scare up controvertions within-named Regulations to national legislation.

Рекомендовано до опублікування на засіданні сектору дослідження проблем кримінально-виконавчого законодавства НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 18 від 4 вересня 2013 р.).

Рецензент – доктор юридичних наук, професор А. Х. Степанюк.